

Økonomi- og
Erhvervsministeriets
enhed for erhvervs-
økonomisk forskning
og analyse

FORA

Niels May Nielsen, Anne Sophie Oxholm,
Morten Larsen & Peter Beck Nellemann

Iværksætterindeks
2005
Europa

November
2005

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Iværksætteraktivitet	5
Sammenligning af rammebetingelser – et overblik	6
Sammenligning af rammebetingelser – på indikatorniveau	9
Politikområdet: Teknologioverførsel	9
Politikområdet: Adgangsbarrierer	10
Politikområdet: Adgang til udenlandske markeder	11
Politikområdet: Adgang til lånekapital	13
Politikområdet: Venturekapital	14
Politikområdet: Exit muligheder	15
Politikområdet: Formue og arveskat	16
Politikområdet: Kapitalskat	17
Politikområdet: Genstartsmuligheder	18
Politikområdet: Iværksætteruddannelser	18
Politikområdet: Traditionelle merkantile uddannelser	20
Politikområdet: Offentlig Iværksætterinfrastruktur	20
Politikområdet: Indkomstskat	21
Politikområdet: Selskabsskat (inkl. fiskale incitamenter)	22
Politikområdet: Konkurslovgivning	23
Politikområdet: Administrative byrder	24
Politikområdet: Arbejdsmarkedsregulering	26
Politikområdet: Kultur/Motivation	27

Indledning

I Danmark er vi gode til at starte nye virksomheder, men vi kan fortsat blive bedre til at få de nye virksomheder ind i et godt vækstforløb. I lande tæt på os som England og Sverige er andelen af højvækstvirksomheder højere, henholdsvis ca. ni og seks procent. Og i USA bliver op mod 15 procent af de nye virksomheder til vækstvirksomheder.

Derfor har regeringen sat sig to ambitiøse mål på iværksætterområdet. Danmark skal i 2010 være i den europæiske elite på iværksætterområdet, og i 2015 skal Danmark være blandt de samfund i verden, hvor der nystartes flest vækstvirksomheder. Dette notat ser på det første mål, mens Iværksætterindeks 2005 udgivet af Erhvervs- og Byggestyrelsen ser på det sidste mål. Metoden er den samme i begge analyser, og læsere henvises til Iværksætterindeks 2005 for en diskussion af metoden.

Ved at sammenligne den danske iværksætteraktivitet og de danske rammebetingelser for iværksættere med aktiviteten og rammebetingelserne for iværksættere i andre OECD lande er det muligt at vurdere, om Danmark er på vej til at de målsætninger, regeringen har sat. Notatet vil besvare tre overordnede spørgsmål:

- Udvikler Danmarks rammebetingelser og iværksætteraktivitet sig i den rigtige retning i forhold til de øvrige europæiske lande?
- Hvor meget mangler Danmark for at nå målet om at være i den europæiske elite på iværksætterområdet i 2010?
- Er der behov for at øge indsatsen, hvis vi skal være i den europæiske elite i 2010?

Notatet viser, at Danmarks rammebetingelser for iværksætteri ligger relativt tæt på de bedste europæiske landes rammebetingelser. Men Danmark forbedrer rammebetingelserne mere end de bedste europæiske lande. Det er derfor sandsynligt, at de danske rammer vil være fuldt på højde med de bedste europæiske i 2010, hvis Danmark fortsætter med at forbedre rammerne i samme takt som i de seneste år.

Notatet viser også, at Danmarks præstationer på iværksætterområder stadig ligger langt fra de bedste lande. Særligt Irland og Island klarer sig klart bedre end Danmark. De løbende forbedringer af rammerne for iværksætteri vil forbedre de danske

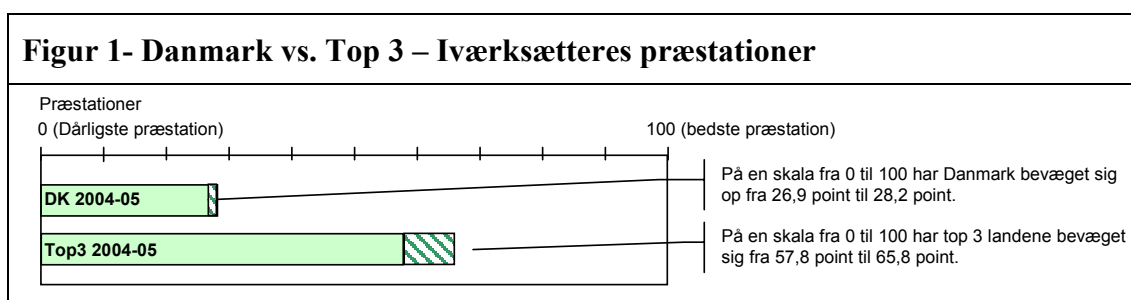
præstationer, men det er endnu ikke klart, hvornår forbedringerne af rammerne vil slå endeligt igennem på præstationerne.

Iværksætteraktivitet

Fire indikatorer måler de europæiske landes iværksætter præstationer: a) andelen af nye virksomheder med vækst i *omsætning* over 60 % inden for 3 år, b) andelen af nye virksomheder med vækst i *ansatte* over 60 % inden for 3 år, c) opstartsrate og d) det såkaldte *Total Entrepreneurial Activity (TEA) indeks*, der måler andelen af befolkningen, der enten er i gang med at starte en virksomhed eller faktisk driver en nystartet virksomhed (maksimalt 3½ år gammel).

Iværksætteres præstationer i Europa er normaliseret på en skala fra 0 til 100 point, hvor det bedste land har 100 point, mens det dårligste har 0 point på hver af de fire indikatorer. Forskellen på landenes indbyrdes placering på de enkelte indikatorer, betyder, at udvælgelsen af landene med den højeste iværksætteraktivitet vil afhænge af, hvilken vægt de fire normaliserede indikatorer bliver tildelt. For at overvinde dette problem gennemføres en robusthedsanalyse, der beregner, med hvilken sandsynlighed landene placeres i top 3, top 5 eller top 10 alt efter hvilke vægte, der anvendes.

Robusthedsanalysen viser, at ligegyldigt hvilken vægt de enkelte indikatorer tildeles, er Storbritannien, Irland og Island næsten altid blandt top 3 landene. Disse tre lande bliver derfor udvalgt som top 3 lande i den efterfølgende analyse. Et simpelt gennemsnit af de fire indikatorer viser, at top 3 landene ligger klart over Danmark. Forskellen mellem top 3 landene og Danmark er hele 37,6 point, jf. figur 1.

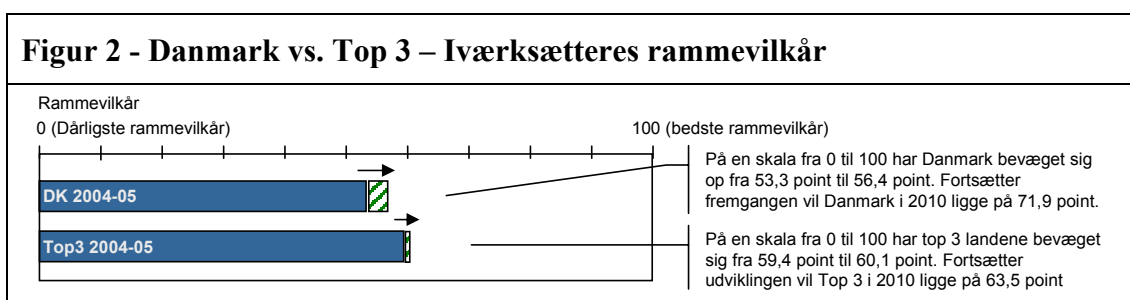

Siden *Iværksætterindeks 2004* er top 3 landene gået betydeligt frem, mens den danske vækst har været beskeden. Denne udvikling skal dog ikke overfortolkes, da top 3 landenes markante fremgang skyldes en kraftig stigning i iværksætteraktiviteten i Island, mens Danmark følger fint med udviklingen i Irland og Storbritannien.

Derudover bør det tages som et forbehold, at udviklingen i iværksætteraktiviteten er konjunkturfølsom.

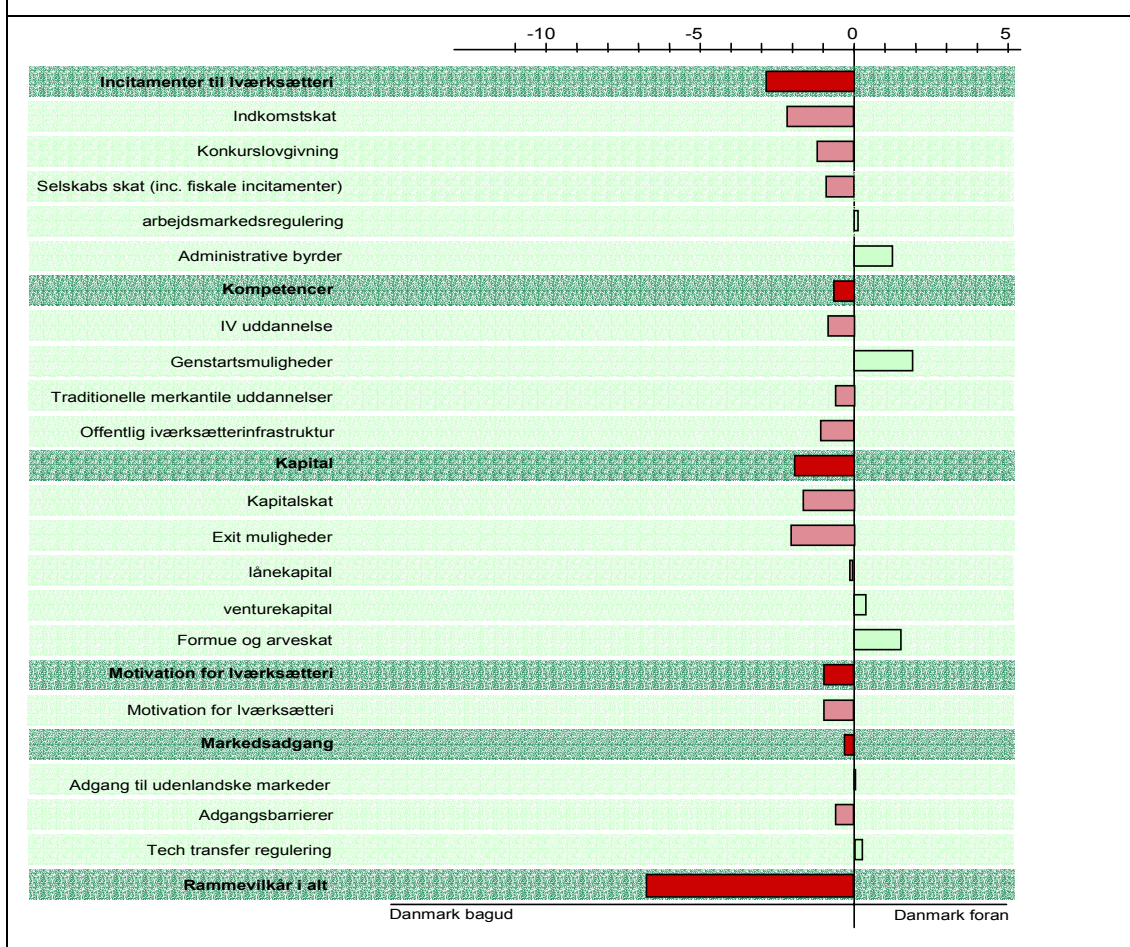
Sammenligning af rammebetingelser – et overblik.

Figur 2 viser, at de samlede rammebetingelser for iværksætteri i Danmark er forbedret væsentligt siden 2004, hvorimod top 3 landene i Europa kun har forbedret deres rammebetingelser marginalt. Hvis udviklingen fortsætter vil rammebetingelserne for iværksætteri i Danmark passere de førende europæiske lande allerede i år 2007, dog med det forbehold at fremskrivning er baseret på en vis usikkerhed.

På trods af at udviklingen i de danske rammebetingelser bevæger sig i en positiv retning, er Danmark stadig lidt bag ud på langt de fleste politikområder, jf. figur 3. Værst ser det ud på områderne indkomstskat, konkurslovgivning, kapitalbeskatning og exit muligheder. Det er dog en opmuntring, at Danmark placerer sig foran top 3 landene på politikområderne administrative byrder, genstartsmuligheder, venture kapital og formue- og arveskat.

Figur 3 – Afstand mellem Danmark og top 3

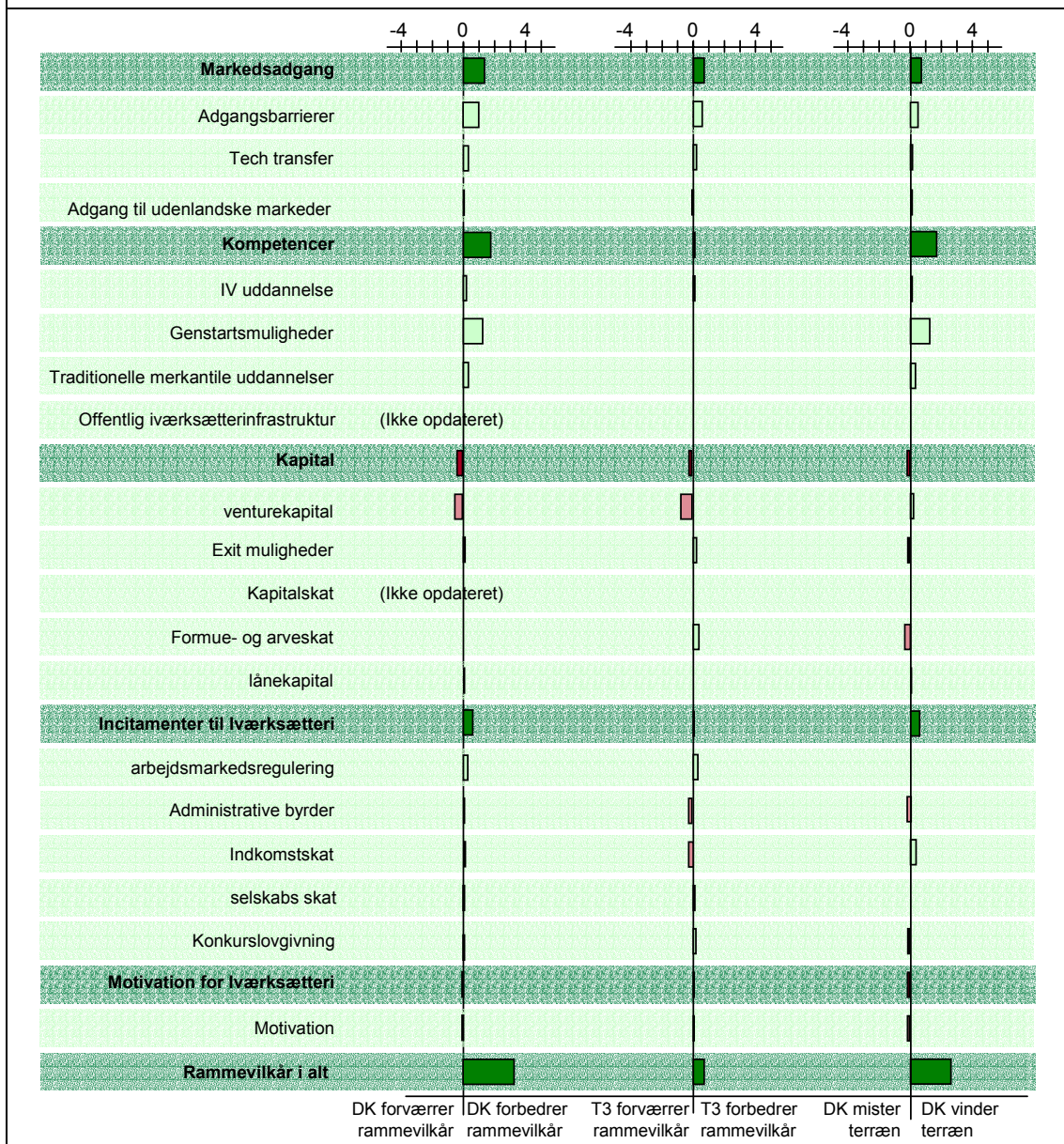

Som illustreret i figur 2 har Danmark forbedret sine samlede rammebetingelser siden år 2004. Fremgangen skyldes hovedsagligt fremskridt på de overordnede politikområder kompetencer og markedsadgang, jf. figur 4. Forbedringen i den danske markedsadgang kan forklares med en mindskelse af adgangsbarriererne, mens kompetencerne er blevet styrket af forbedrede genstartsmuligheder.

Fremgangen for top 3 landene i Europa hænger sammen med en bedre markedsadgang, som ligesom i Danmark bunder i mindskede adgangsbarrierer. Det er især Island der trækker udviklingen i top 3 landene op på dette område. Baggrunden for udviklingen i Island er, at den offentlige involvering i virksomhedsdrift er blevet kraftigt formindsket. Island er dermed gået fra en femte til en første plads på verdensplan indenfor området offentlig involvering i virksomhedsdrift.

Det ses af figuren, at både Danmark og top 3 landene er gået tilbage hvad angår iværksætternes adgang til venture kapital. Dette er en generel tendens for OECD landene, men det skal bemærkes, at top 3 landene er gået mere tilbage end Danmark.

Figur 4 – Udvikling i Danmarks rammevilkår for iværksættere siden Iværksætterindeks 2004

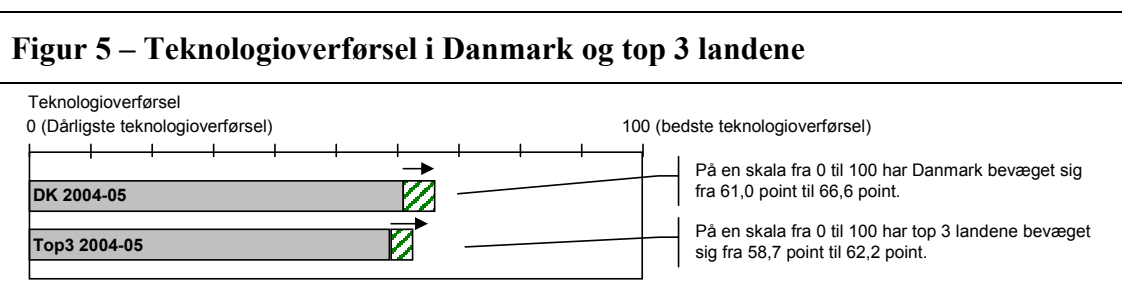

Sammenligning af rammebetingelser – på indikatorniveau

I det følgende sammenlignes på indikatorniveau danske iværksætteres rammevilkår med rammevilkårene for iværksættere i top 3 landene i Europa.

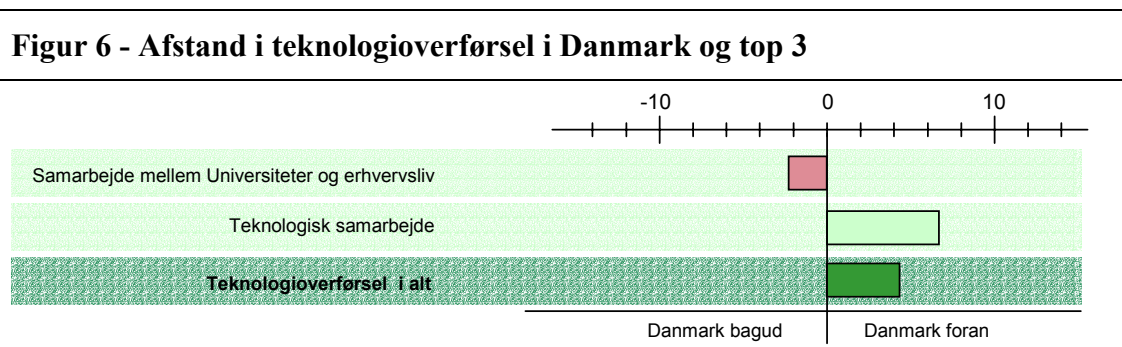
Politikområdet: Teknologioverførsel

En effektiv teknologioverførsel fremmer kommercialiseringen af offentlig forskning og sikrer en effektiv udnyttelse af forskningen.

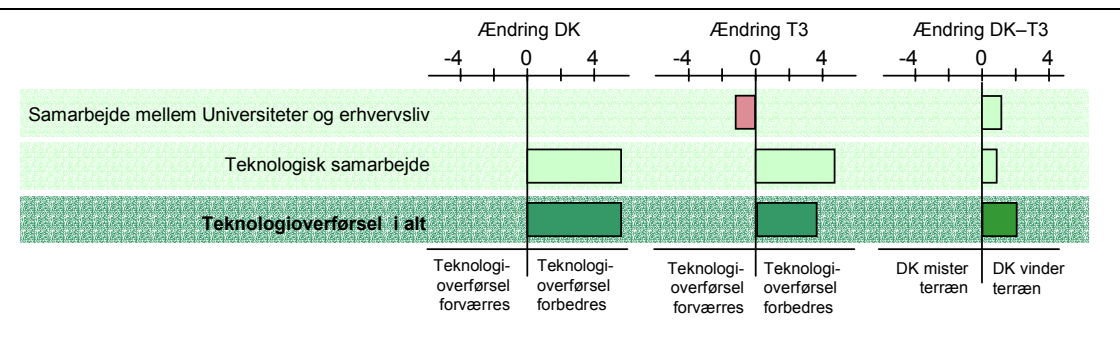
Som det fremgår af figur 5, ligger Danmark på området for teknologioverførsler foran top 3 landene i Europa. Med en fremgang fra 61,0 til 66,6 point har Danmark formået at udbygge føringen, på trods af at top 3 landene er nået op på 62,2 point.

Top 3 landenes fremgang bygger på væsentlige forskelle mellem landene. Mens Irland er gået lidt tilbage, er det hovedsageligt Island, der med en markant forbedring indenfor teknologioverførsler trækker top 3 landene op.

Danmarks føring på teknologioverførselsområdet skyldes, at det teknologiske samarbejde mellem virksomheder er bedre i Danmark end i top 3 landene, jf. figur 6. Derimod er samarbejdet mellem universiteter og erhvervsliv dårligere i Danmark end i top 3 landene.

Figur 7 – Udviklingen i teknologioverførsel i Danmark og i top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

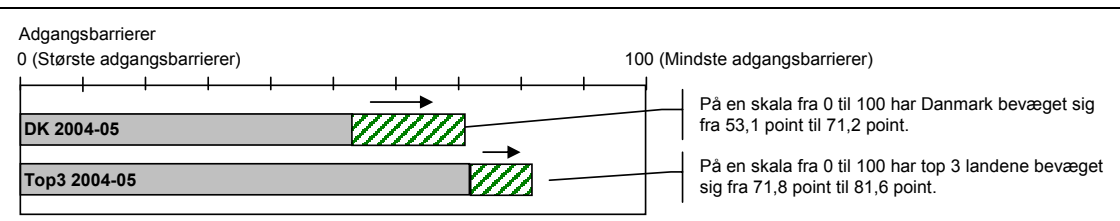

Figur 7 viser, at den danske fremgang på teknologioverførselsområdet udelukkende skyldes et bedre teknologisk samarbejde mellem virksomheder. Top 3 landene har også forbedret det teknologiske samarbejde mellem virksomheder, men ikke helt så meget som i Danmark. Derimod er samarbejdet mellem universiteter og erhvervslivet gennemsnitligt blevet forringet i top 3 landene, hvilket alene bygger på en væsentlig tilbagegang i Irland.

Politikområdet: Adgangsbarrierer

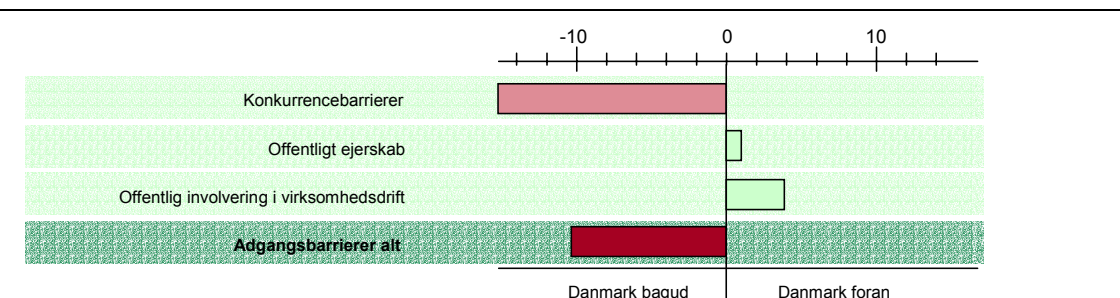
Iværksætteres adgang til eksisterende markeder er af betydning for iværksætteraktiviteten for såvel eksisterende som potentielle virksomheder.

Figur 8 – Adgangsbarrierer i Danmark og top 3 landene

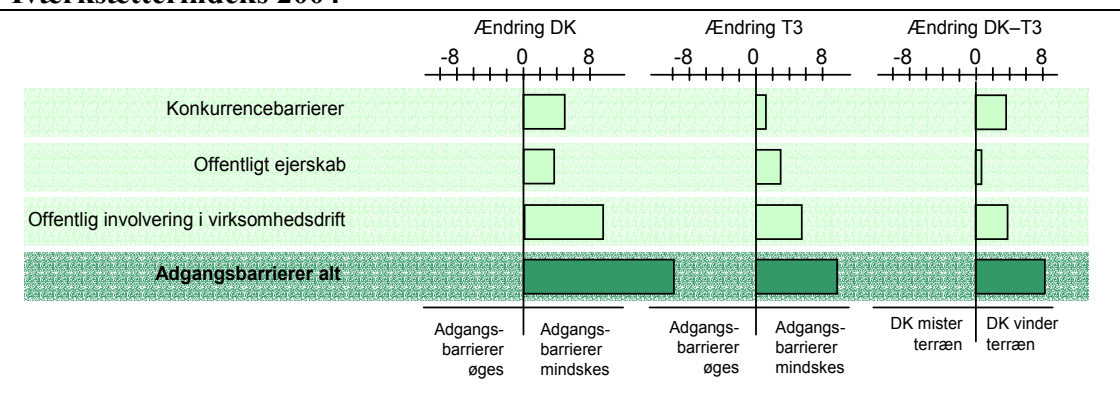
Det ses af figur 8, at der i Danmark er større adgangsbarrierer for iværksættere end i top 3 landene. Afstanden fra Danmark op til top 3 landene er dog reduceret fra 2004 til 2005, og Danmark er nu nået top 3 landenes niveau for år 2004.

Figur 9 – Afstand i adgangsbarrierer i Danmark og top 3

Den relativt lavere placering for Danmark skyldes høje indenlandske konkurrencebarrierer, jf. figur 9. Den danske rangering forbedres dog af den lave offentlige involvering i virksomhedsdrift i Danmark.

Figur 10 – Udviklingen i adgangsbarrierer i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

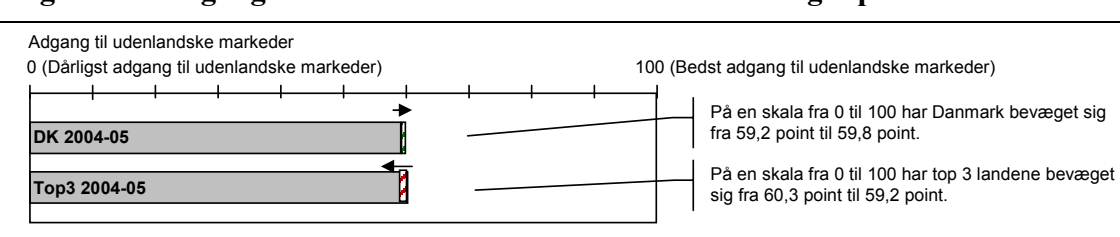

Den positive udvikling i de danske adgangsbarrierer relativt til top 3 skyldes en forbedring af konkurrencebarriererne og en mindre offentlig involvering i virksomhedsdrift. Selvom top 3 landene også har forbedret sig indenfor disse områder, er det alligevel lykkedes Danmark at indhente en del af top 3 landenes forspring, jf. figur 10.

Politikområdet: Adgang til udenlandske markeder

En let adgang til udenlandske markeder vil give iværksættere flere internationale muligheder, og må derfor forventes at stimulere iværksætteraktiviteten.

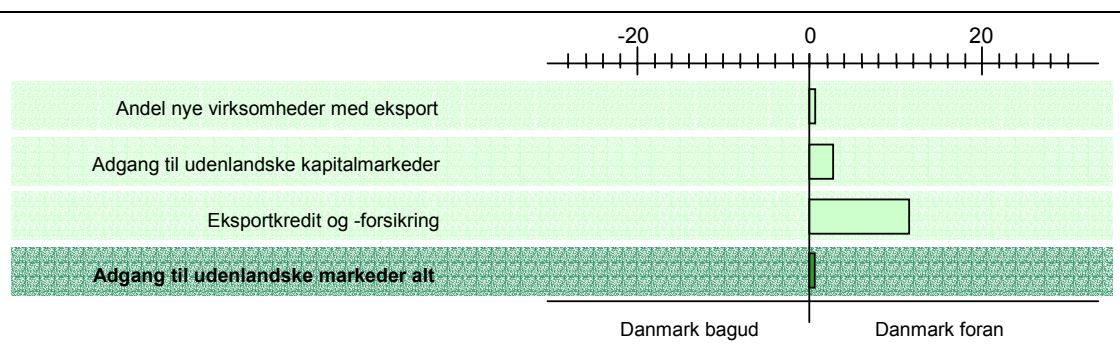
Figur 11 – Adgang til udenlandske markeder i Danmark og top 3 landene.

Figur 11 viser, at Danmark ligger på niveau med top 3 landene på politikområdet adgang til udenlandske markeder, samt at der kun er sket meget små ændringer siden *Iværksætterindeks 2004*. Det samlede indeks for adgang til udenlandske markeder bygger på gennemsnittet af indikatorerne: Andel nye virksomheder med eksport, adgang til udenlandske kapitalmarkeder samt eksportkredit og -forsikring. For Island og Irland findes der ingen data for indikatoren andel nye virksomheder med eksport, og disse landes indekssværdier er derfor udregnet som gennemsnittet af

de to resterende indikatorer. Andel nye virksomheder med eksport er en indikator, som ellers trækker væsentligt ned i indeksværdierne for Danmark, Storbritannien og de fleste andre OECD-lande. Man kan derfor med rimelighed antage, at top 3 landene ville ligge lavere på dette indeks, hvis der eksisterede data for Island og Irland på dette område.

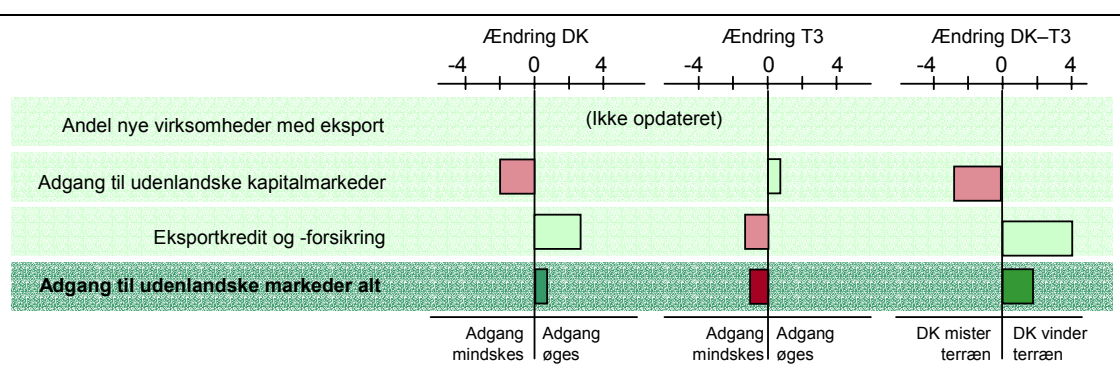
Figur 12 – Afstand i adgang til udenlandske markeder i Danmark og top 3.

De før omtale manglende værdier giver anledning til, at figur 12 bliver misvisende, idet Danmark kun ligger en smule foran top 3 landene på det samlede indeks, mens at Danmark ligger pænt på de enkelte indikatorer.

Danmark ligger væsentligt foran top 3 landene¹ på indikatoren eksportkredit og -forsikring. På området adgang til udenlandske kapitalmarkeder ligger Danmark noget foran top 3 landene, og på andel nye virksomheder med eksport indtager Danmark også en førerposition.

Figur 13 - Udviklingen i adgangen til udenlandske markeder i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004.

I forhold til *Iværksætterindeks 2004* er Danmark gået tilbage på området adgang til udenlandske kapitalmarkeder, men frem på området eksportkredit og -forsikring, jf. figur 13. Udvikling i top 3 landene er modsat den danske, da top 3 landene er gået

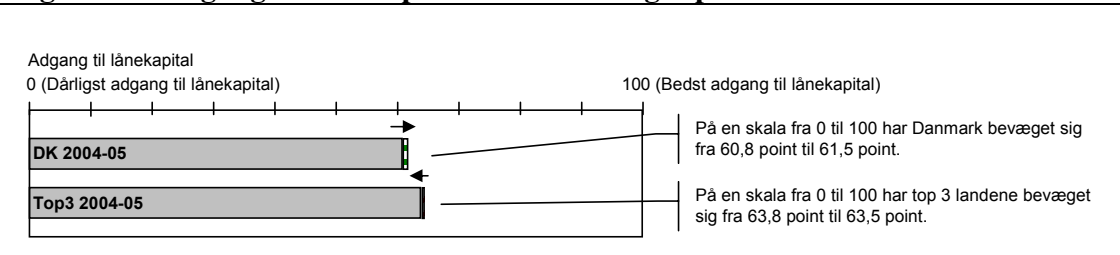
¹ I dette tilfælde er top 3 landene kun repræsenteret ved Storbritannien

frem på området adgang til udenlandske kapitalmarkeder men tilbage på området eksportkredit og – forsikring.

Politikområdet: Adgang til lånekapital

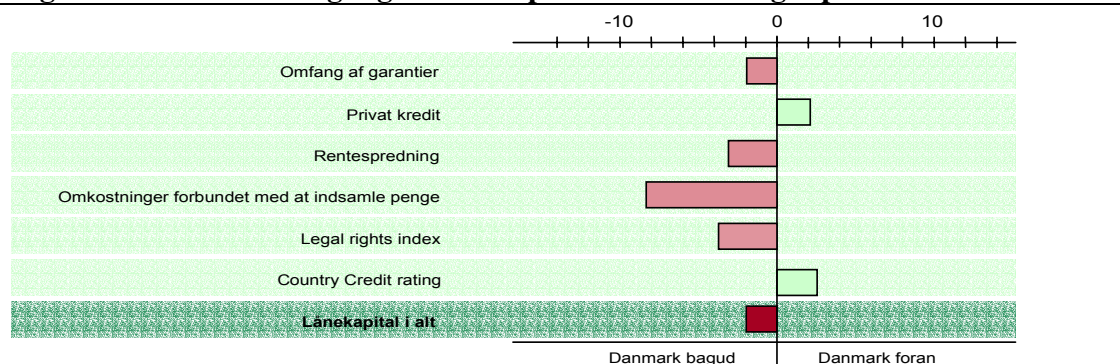
Udbuddet af lånekapital er vitalt for iværksætteres muligheder for at starte en virksomhed op og investere i egen virksomhed. Størrelsen og effektiviteten af allerede eksisterende kreditmarkeder bliver på denne baggrund vurderet.

Figur 14 – Adgang til lånekapital i Danmark og top 3 landene

Adgangen til lånekapital i Danmark og top 3 landene er stort set den samme, jf. figur 14.

Figur 15 – Afstand i adgang til lånekapital i Danmark og top 3 landene

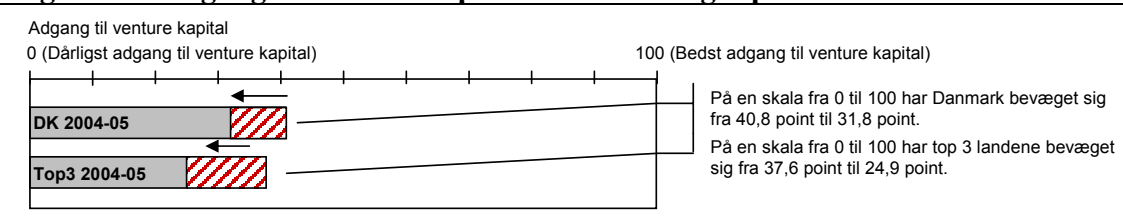
Figur 15 indikerer dog, at omkostninger forbundet med at optage lån i Danmark er betydelig højere end i top 3 landene, hvilket blandt andet kan forklares ved, at omkostningerne i UK er blandt de laveste i verden. Endvidere bemærkes det, at Danmark halter bagefter top 3 landene på fire ud af de seks områder, og det er på trods af at Island indtager den laveste placering på to af de fire områder, nemlig rentespredning og omfang af garantier. Risikoen forbundet med at optage lån målt ved Country Credit rating og udbuddet af privat kredit relativt til BNP er områderne, hvor Danmark er bedst.

På grund af manglende værdier er udviklingen i adgang til lånekapital siden *Iværksætterindeks 2004* ikke angivet.

Politikområdet: Venturekapital

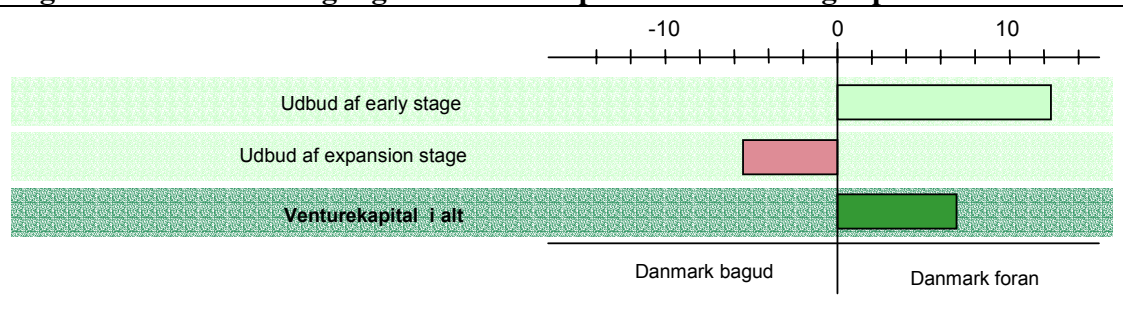
Venture kapital er en vigtig finansieringskilde for potentielle højvækst virksomheder, som har behov for store summer risikovillig kapital til udvikling og ekspansion.

Figur 16 – Adgang til venture kapital i Danmark og top 3.

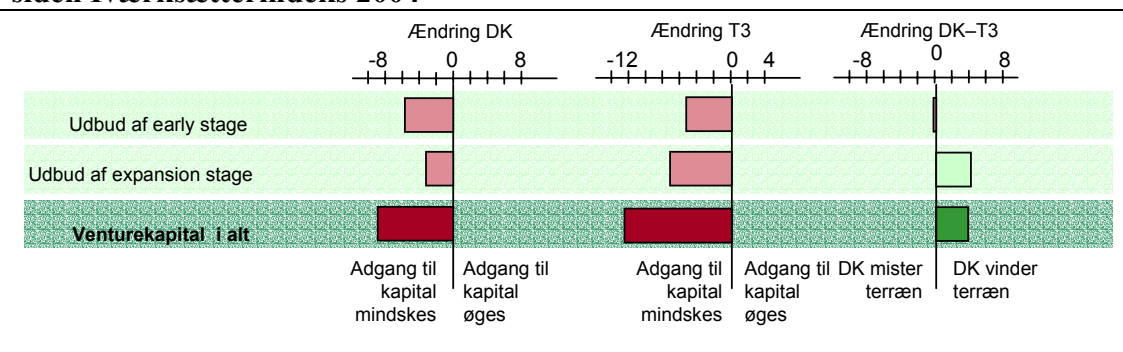
Det ses af figur 16, at der er sket en forværring af iværksætteres adgang til venture kapital både i Danmark og i top 3 landene, hvilket er en gennemgående trend i næsten alle OECD-landene. Af samme figur ses det, at Danmark ligger foran top 3 landene i både 2004 og 2005, og med en tilbagegang på 9 point mod top 3 landenes 12,7 point, har Danmark formået at udbygge føringen.

Figur 17 – Forskel i adgang til venture kapital i Danmark og top 3.

Den danske føring på venture kapital området skyldes, at der i Danmark er et større marked for early stage venture kapital end i top 3 landene, jf. figur 17. På markedet for expansion stage venture kapital har Danmark derimod et stykke vej op til top 3 landene.

Figur 18 – Udviklingen i adgangen til venturekapital i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

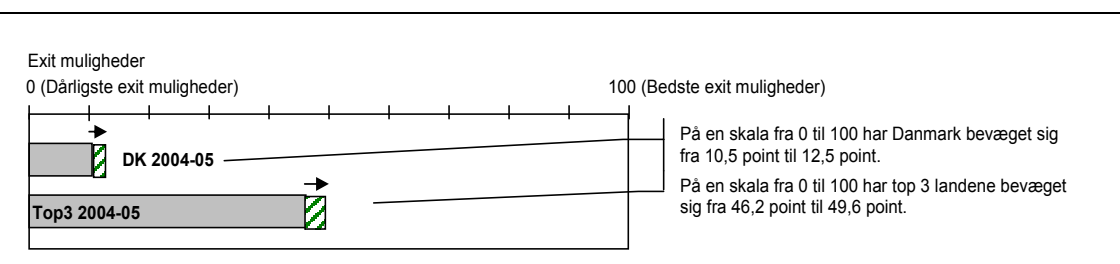
Det ses af figur 18, at udbuddet af venture kapital i early- og expansion stage i såvel Danmark som top 3 landene er blevet mindre. Top 3 landenes udbud af expansion

stage venture kapital er dog svundet mere end det danske, hvilket forklarer udvidelsen af den danske føring.

Politikområdet: Exit muligheder

Effektive exit muligheder er vigtige for at kunne skaffe den nødvendige kapital til ekspansion af en succesfuld virksomhed. Samtidigt øger effektive exit muligheder adgangen til venturekapital, som ellers ville være bundet i den samme virksomhed i længere tid.

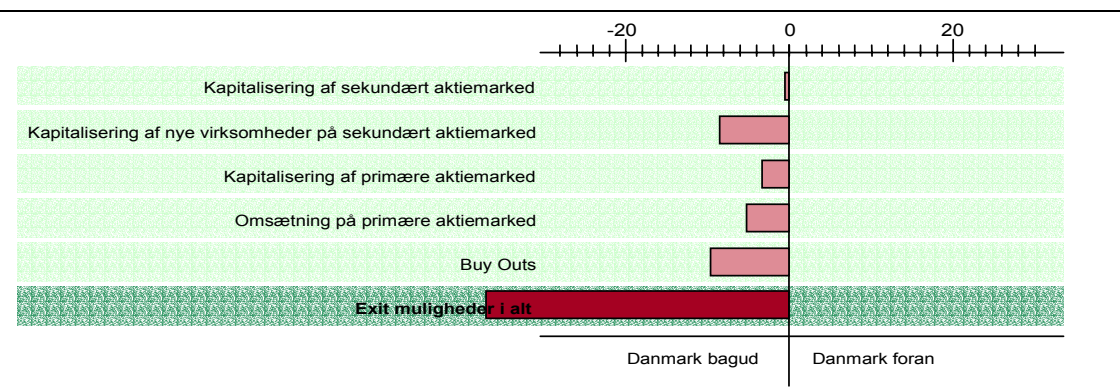
Figur 19 – Exit muligheder i Danmark og top 3 landene

Der er en forskel på hele 37,1 point mellem Danmark og top 3 landene indenfor exit muligheder. Den store forskel mellem Danmark og top 3 landene bør dog ses i lyset af, at Island kun har data for indikatoren buy-outs, som dermed bliver målet for Islands samlede exit muligheder. I det Island opnår 72,3 point for exit muligheder hæver det top 3 landenes samlede placering betydeligt.

Den store forskel på Danmark og top 3 landene skyldes dog ikke kun Islands høje score. Danmark klarer sig også betydeligt dårligere end Storbritannien på samtlige områder. Hvad angår kapitalisering af nye virksomheder på sekundært aktiemarked ligger Danmark dårligst placeret af samtlige OECD lande.

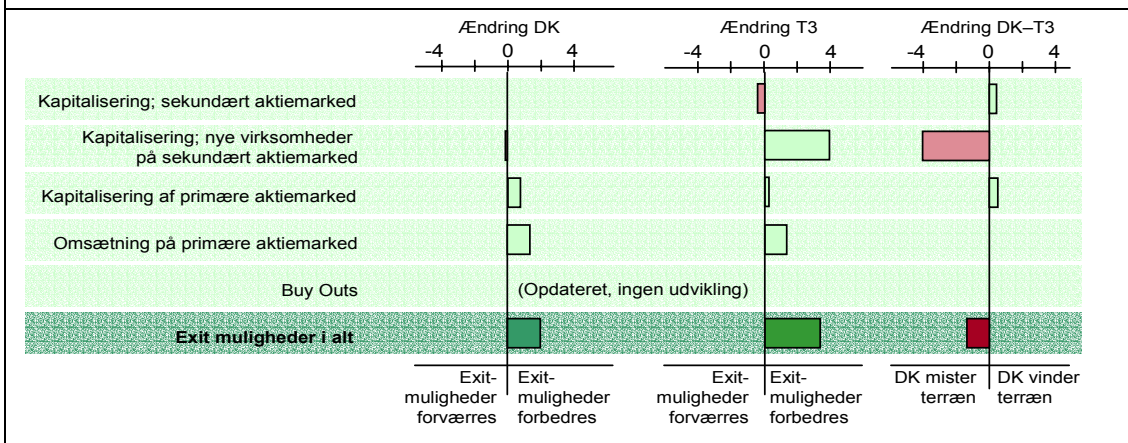
Figur 20 – Afstand i exit mulighederne i Danmark og top 3 landene

Figur 21 viser udviklingen i exit mulighederne siden *Iværksætterindeks 2004*.

Figuren viser, at Danmark har mistet terræn på området for kapitalisering af nye virksomheder på et sekundært aktiemarked.

Figur 21 – Udviklingen i exit mulighederne i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

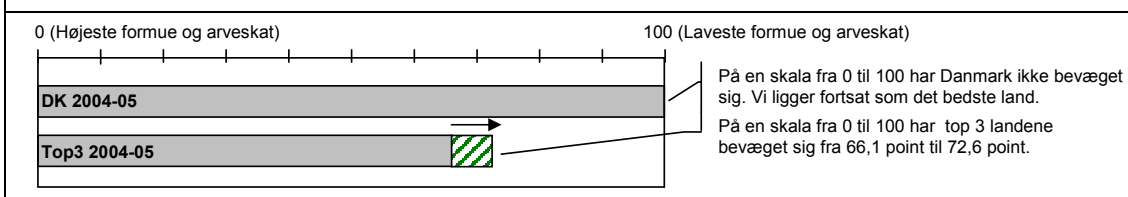

Politikområdet: Formue og arveskat

Lave formue- og arveskatter øger udbuddet af kapital blandt borgerne, hvilket øger udbuddet af early stage kapital, da flere får mulighed for at starte op for egne midler, ved investering fra Business Angels eller ved lån fra familie og venner. Høje formueskatter lægger derudover en øget skattebyrde på folk med formue, som fx folk der ejer et firma, hvilket gør iværksætteri mindre attraktivt.

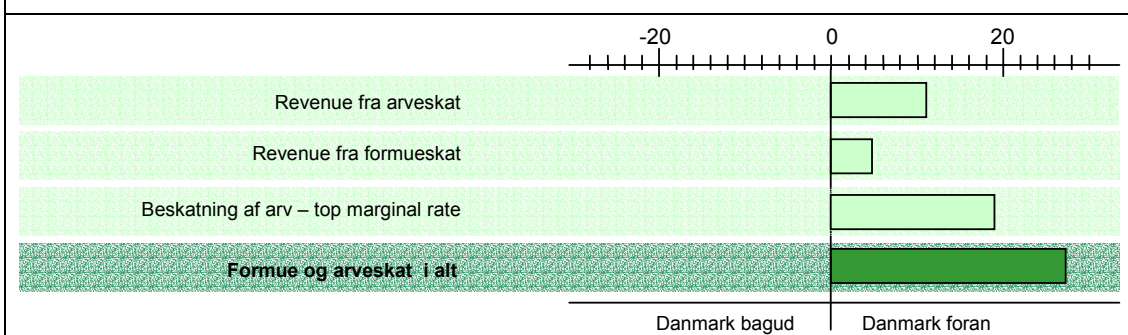
Danmark er det OECD-land, der har de laveste formue- og arveskat, jf. figur 22. Det ses også, at top 3 landene har forbedret sig det sidste år, mens Danmark fortsat opnår et maksimalt antal point.

Figur 22 – Formue- og arveskat i Danmark og i top 3 landene.

Danmarks gode placering skyldes især meget lave arveskatter, men også på formueskatteområdet ligger Danmark foran top 3 landene.

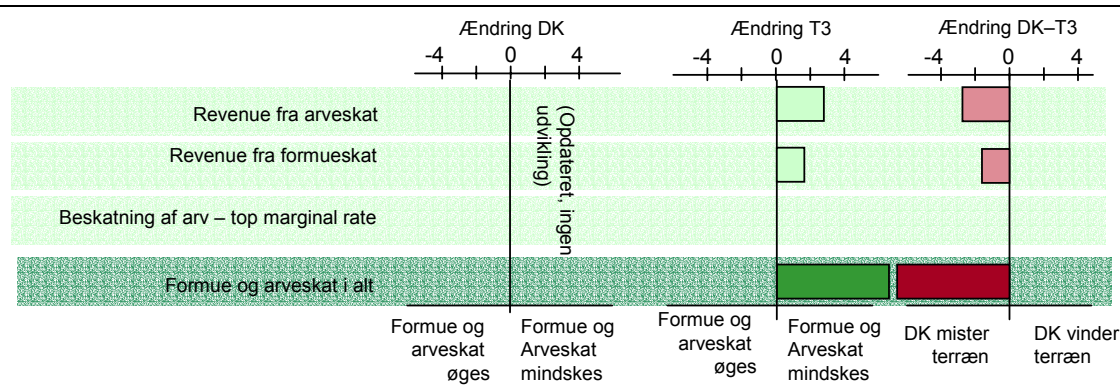
Figur 23 – Afstand i formue- og arveskatten i Danmark og i top 3 landene.

Fremgangen i top 3 landene skyldes, at revenueet fra både arve- og formueskat er faldet i disse lande.

Figur 24 – Udviklingen i formue- og arveskatter i Danmark og i top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004.

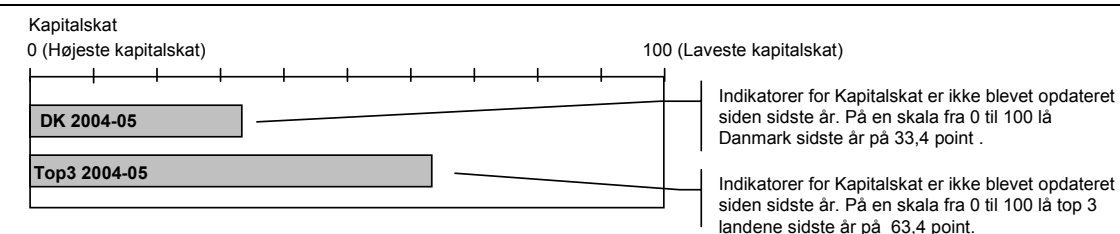

Politikområdet: Kapitalskat

Kapitalskatter mindsker den potentielle gevinst ved investeringer og mindsker derfor udbuddet af kapital.

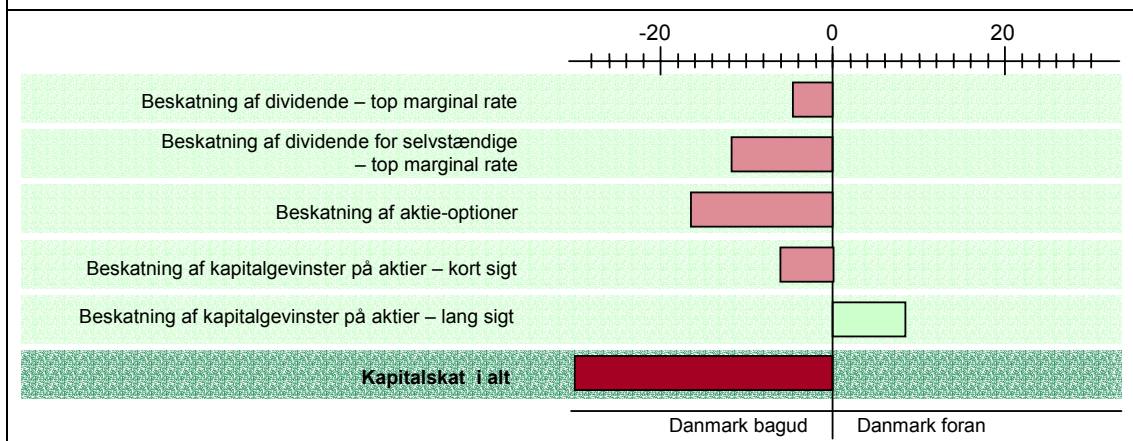
Figur 25, som det ikke har været muligt at opdatere, viser, at Danmark ligger væsentligt efter top 3 landene på politikområdet kapitalskat.

Figur 25 – Kapitalskat i Danmark og top 3 landene.

Danmark er det OECD-land, hvor aktieoptioner beskattes højest, og som det fremgår af figur 26, bidrager den høje beskatning af aktieoptioner væsentligt til forklaringen af, at Danmark ligger så langt efter top 3 landene på kapitalskatteområdet.

Figur 26 – Afstand i kapitalskatten i Danmark og top 3 landene.

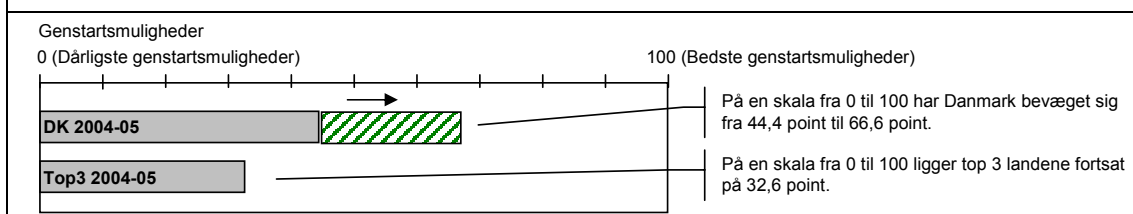

Den marginale beskatning af dividender er også relativt høj i Danmark især for selvstændige.

Politikområdet: Genstartsmuligheder

Iværksættere, der starter virksomhed mere end en gang, har stor betydning for iværksætteraktiviteten. Iværksættere, som tidligere er gået konkurs, har gjort sig vigtige erfaringer, som kan være meget værdifulde ved opstart af ny virksomhed. Indekset for genstartsmuligheder består kun af en enkelt indikator, som angiver, hvor lang tid efter en konkurs en kreditor kan gøre krav på den konkursramtes aktiver. Det ses af figur 27, at Danmark har forbedret sig væsentligt, hvilket skyldes en ændring af konkurslovgivningen, som skal gøre det nemmere og hurtigere at få gældsernæring. Med denne ændring af lovgivningen placerer Danmark sig foran gennemsnittet af de europæiske top 3 lande. Dette gennemsnit bygger dog på meget store forskelle mellem top 3 landene. Irland det OECD-land, hvor en kreditor kan gøre krav på den konkursramtes aktiver i længst tid efter en konkurs, mens Storbritannien scorer bedre end Danmark.

Figur 27 – udviklingen i genstartsmulighederne i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004.

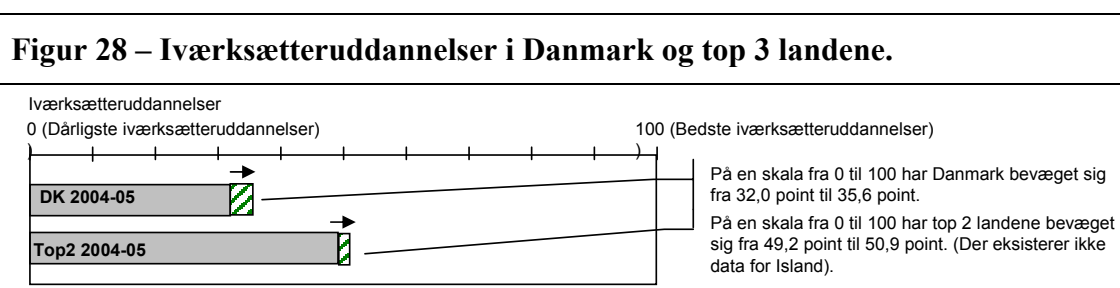

Politikområdet: Iværksætteruddannelser

Iværksætteruddannelser er selvsagt vigtige for at forbedre iværksætterkompetencerne. Iværksætteruddannelser skal ikke kun begrænses til traditionel undervisning på

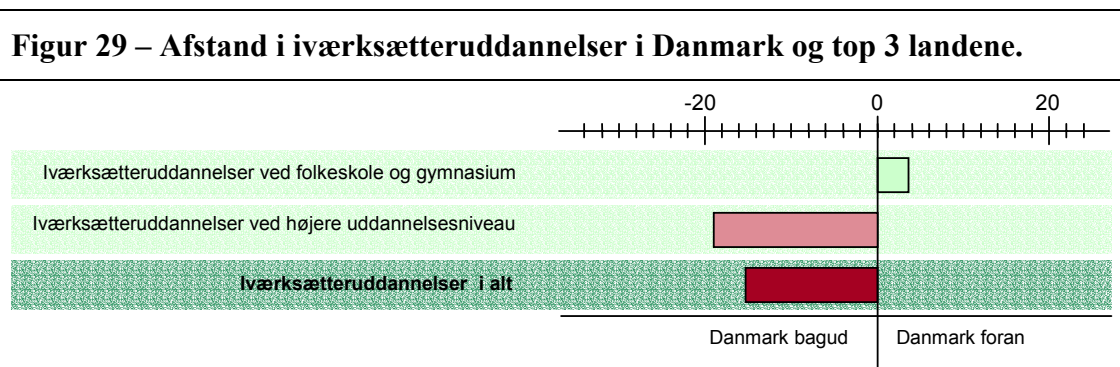
uddannelsesinstitutionerne, men dækker også over fx praktikophold, etablering af konkrete iværksættercentre samt iværksætterundervisning i forbindelse med efteruddannelse og opkvalificeringskurser.

Det har kun været muligt at finde indikatorer for kvalitet og kvantitet af iværksætteruddannelser i folkeskoler og gymnasier samt på universiteter. Dette måles med to survey-indikatorer, hvor eksperter vurderer udbuddet af iværksætteruddannelser i hhv. folkeskoler og gymnasier samt på universiteter. Som det ses af figur 28, har både Danmark og top 3 landene forbedret sine iværksætteruddannelser. Selvom Danmark har forbedret sig lidt mere end top 3 landene, er der stadig et godt stykke vej igen.

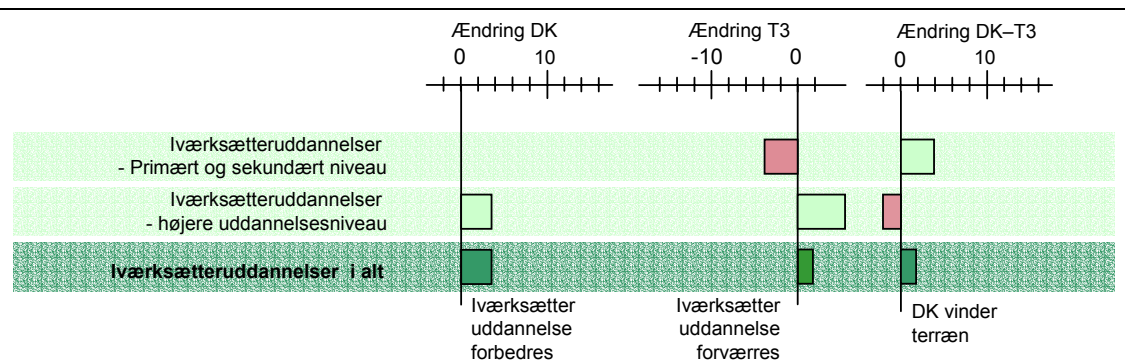
Da indekset, som før nævnt, bygger på to survey-indikatorer, er det svært at vurdere, hvad der ligger til grund for udviklingen.

Ifølge eksperterne er udbud og kvalitet af iværksætteruddannelser på de højere uddannelser i Danmark dårligere end i top 3 landene, mens Danmark er foran top 3 landene, når det gælder udbud og kvalitet af iværksætteruddannelser i folkeskoler og gymnasier.

Den danske forbedring af iværksætteruddannelserne skyldes, at iværksætteruddannelserne på højere uddannelsesniveau er blevet forbedret, jf. figur 30.

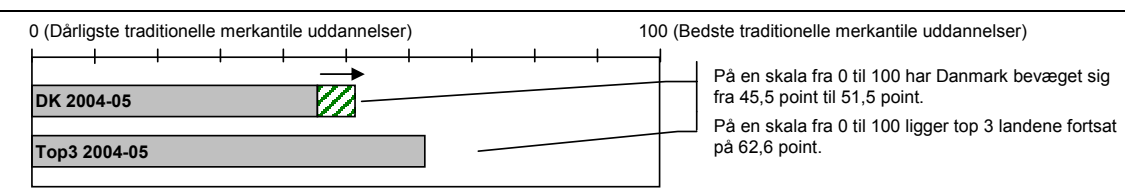
Figur 30 – Udviklingen i iværksætteruddannelser i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

Politikområdet: Traditionelle merkantile uddannelser

Det er åbenlyst, at kvaliteten af traditionelle merkantile uddannelser har betydning for de kompetencer, herunder iværksætterkompetencer, der erhverves gennem uddannelserne. Politikområdet bygger på en survey-undersøgelse, hvor virksomhedsledere vurderer kvaliteten af landets handelshøjskoler. Som det ses af figur 31, vurderer virksomhedslederne, at de traditionelle merkantile uddannelser er bedre i top 3 landene end i Danmark. De vurderer dog også, at kvaliteten af disse uddannelser er blevet forbedret i Danmark.

Figur 31 – Traditionelle merkantile uddannelser i Danmark og top 3 landene.

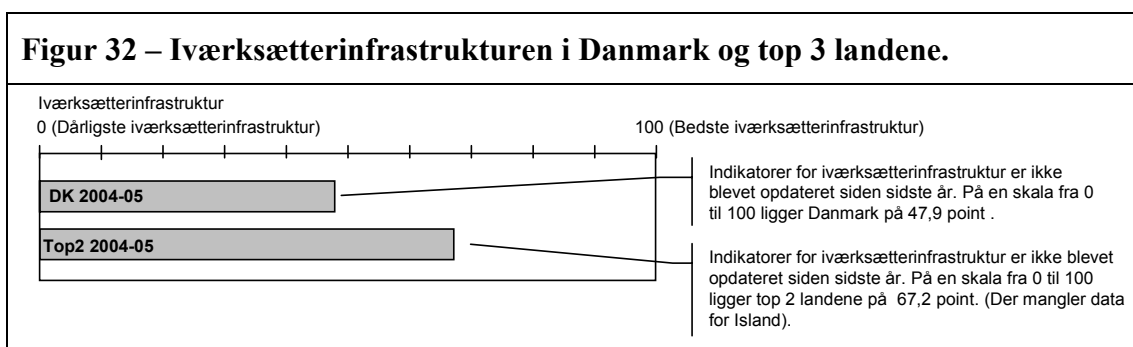
Da der som sagt er tale om en survey-undersøgelse, er det svært at forklare både den danske placering og udvikling.

Politikområdet: Offentlig Iværksætterinfrastruktur

En stærk iværksætterinfrastruktur indeholder både en privat og en offentlig del. Privat iværksætterinfrastruktur indeholder private regionale netværk af professionelle, kompetente og specialiserede iværksætterrådgivere, der rådgiver og hjælper iværksættere med viden og knowhow, som øger sandsynligheden for succes og vækst. Den offentlige sektor kan bidrage til udviklingen af iværksætterinfrastrukturen bl.a. ved at tage initiativ til at etablere eller udvikle infrastrukturen, til den selv er bæredygtig.

Desværre findes der ikke data for den private del af iværksætterinfrastrukturen, og politikområdet måles derfor vha. en indikator, som er fremkommet, ved at en række eksperter har svaret på fem spørgsmål, hvor de vurderer regeringsprogrammer, som har til formål at skabe flere nye virksomheder samt skabe vækst i disse. Som det ses af figur 32, er det eksperternes vurdering, at regeringsprogrammerne i Danmark er dårligere end i top to landene². Irland har, efter eksperternes mening, de bedste regeringsprogrammer til at fremme skabelsen og væksten i nye virksomheder. Eksperterne vurderer derimod de engelske regeringsprogrammer til at være dårligere end de danske.

Figur 32 – Iværksætterinfrastrukturen i Danmark og top 3 landene.

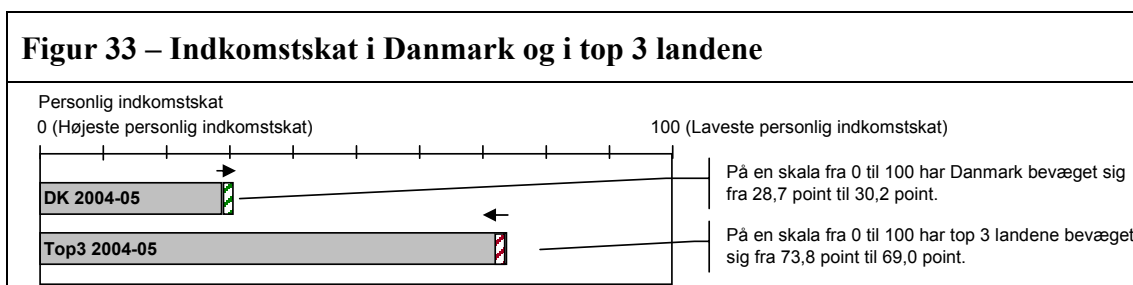

Politikområdet: Indkomstskat

Både en lavere gennemsnitlig indkomstskat og en lavere marginal indkomstskat hæver den potentielle gevinst ved at blive iværksætter. Selvom en lavere indkomstskat også hæver lønnen for lønmodtagere, kan det have en positiv indflydelse på iværksætteraktiviteten.

Danmark har som bekendt høje indkomstskatter, og figur 33 viser, at top 3 landene ligger meget foran Danmark på indkomstskatteindekset. Selvom Danmark har sænket indkomstskatten, mens den er blevet hævet i top 3 landene, er afstanden mellem Danmark og top 3 landene stadig stor.

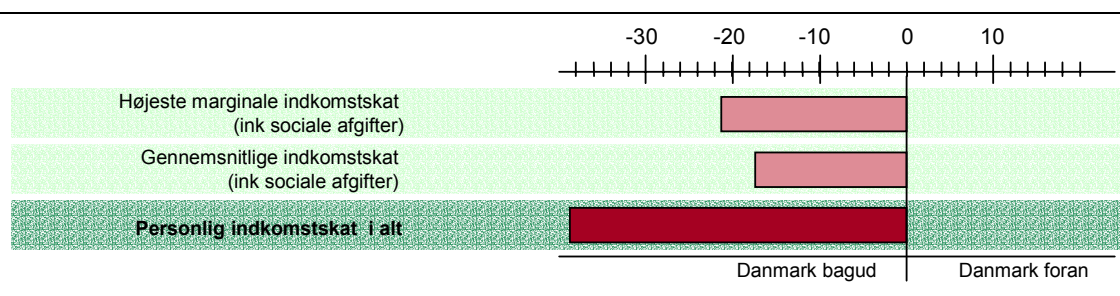
Figur 33 – Indkomstskat i Danmark og i top 3 landene

² Det er ikke muligt at få data for Island på dette område, og derfor sammenlignes Danmark kun med Irland og Storbritannien.

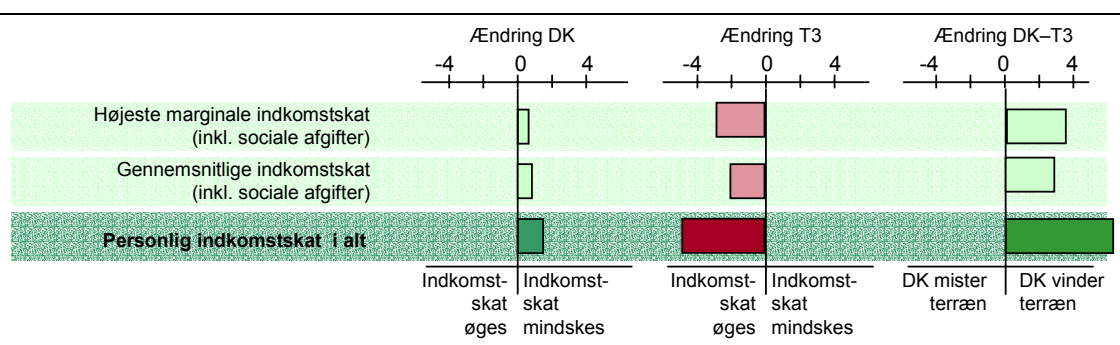
Det ses af figur 34, at både den gennemsnitlige indkomstskat og den højeste marginale indkomstskat er væsentligt højere i Danmark end i top 3 landene.

Figur 34 – Afstand i indkomstskat i Danmark og i top 3 landene

Af figur 35 fremgår det, at den danske fremgang på indkomstskatteindekset skyldes fremgang på begge indikatorer i indekset, samt at top 3 landenes tilbagegang skyldes tilbagegang på begge indikatorer.

Figur 35 – Udviklingen i indkomstskat i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004.

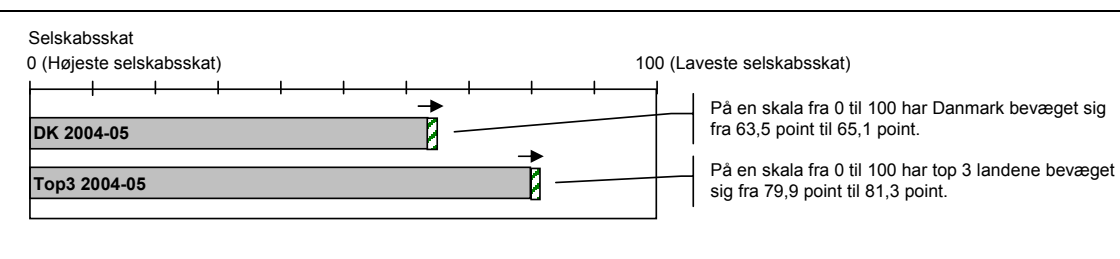

Politikområdet: Selskabsskat (inkl. fiskale incitament)

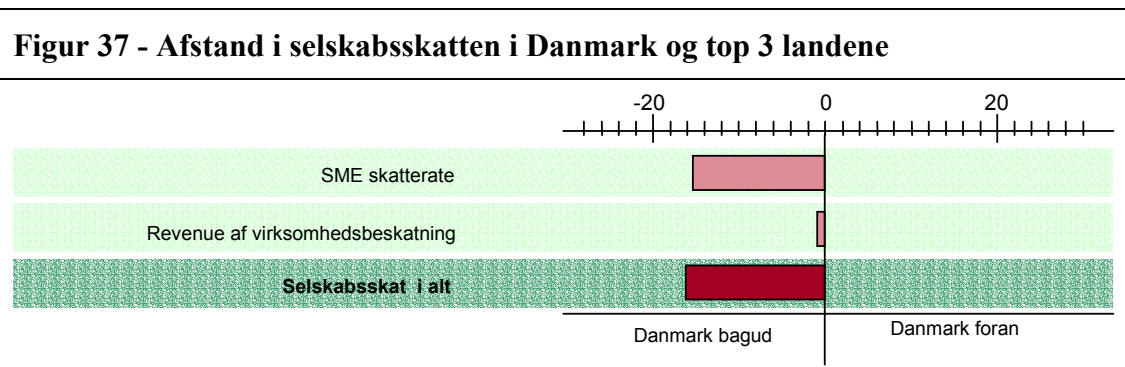
Selskabsskatten spiller ikke den store rolle for nye virksomheder der indledningsvis ikke har omsætning eller kun begrænset omsætning, men den har stor effekt på overskuddet i senere højvækstvirksomheder.

En forskel på 17,2 point mellem top 3 landene i Europa og Danmark indikerer, at den danske selskabsskat er høj, men forskellen er mindre end på indkomstskatteområdet. Sammenligneligt med sidste år er Danmark gået lidt frem.

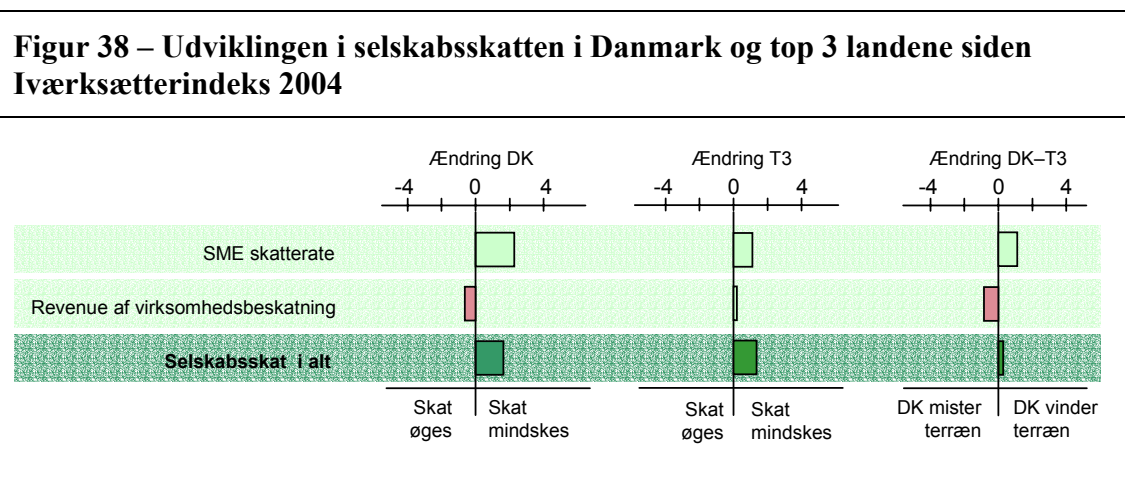
Figur 36- Selskabsskat i Danmark og i top 3 landene

De samlede indtægter fra selskabsskat i Danmark er ikke højere end i top 3 landene, men skatteraten for små og mellemstore virksomheder i Danmark er væsentlig større, jf. figur 37.

Siden *Iværksætterindeks 2004* har Danmark forbedret sin placering på selskabsskatteområdet i forhold til top 3 landene. Forbedringen skyldes en lavere SME-skatterate³, mens de samlede indtægter fra selskabsskat er steget relativt til top 3 landene i Europa.

Den positive udvikling for top 3 landene skyldes Islands betydelige fald i SME skatteraten.

Politikområdet: Konkurslovgivning

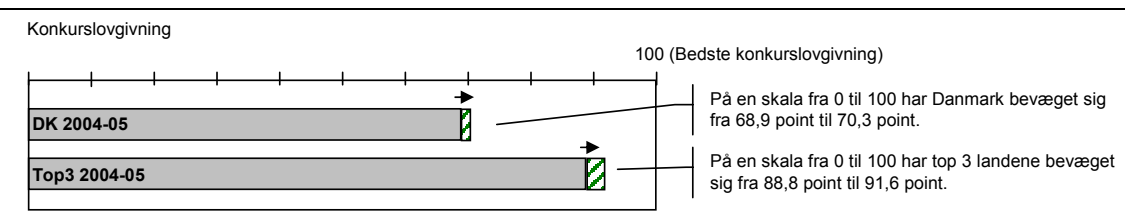
Konkurslovgivningen skal sikre en hensigtsmæssig balance mellem långivernes og låntagernes interesser. For at sikre størst muligt udbud af kapital til iværksætteraktiviteter skal långiverne have rimelige muligheder for at få deres penge tilbage, hvis en konkursramt iværksætter senere hen skulle få mulighed for at betale lånet tilbage. På den anden side skal konkurslovgivningen også sikre låntagernes interesser. Hvis en låntager uforskyldt går konkurs, er det ikke nødvendigvis

³ I Danmark er der samme skatterate for alle virksomheder, så den lavere SME-skatterate skyldes en generelt lavere virksomhedsbeskatning.

samfundsmæssigt hensigtsmæssigt, at konkursen kan følge ham resten af livet, da dette hæmmer iværksætterlysten.

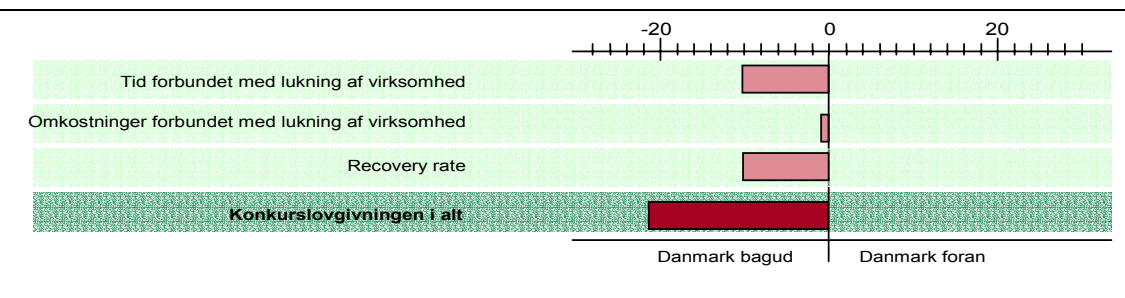
Det ses af figur 39, at Danmark siden *Iværksætterindeks 2004* er gået en smule frem på området for konkurslovgivning, nemlig fra 68,9 til 70,3 point. Top 3 landene har samtidigt bevæget sig fra 88,8 til 91,6 point og har dermed lagt yderligere afstand til Danmark.

Figur 39 - Konkurslovgivningen i Danmark og top 3 landene

Det ses af figur 40, at Danmarks placering i forhold til top 3 landene primært skyldes, at det i Danmark tager lang tid at lukke en virksomhed og at den såkaldte recovery rate er dårlig.

Figur 40 - Afstand i konkurslovgivningen i Danmark og top 3 landene

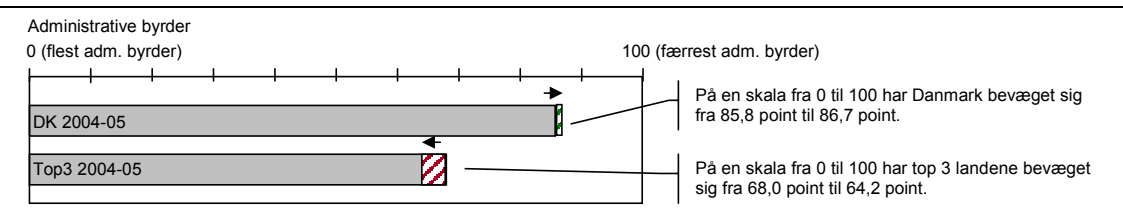
Udviklingen i konkurslovgivningen siden *Iværksætterindeks 2004* er ikke vist, da der i 2005 er medtaget en ny indikator, nemlig recovery rate, hvilket giver et misvisende billede af den samlede udvikling.

Politikområdet: Administrative byrder

Administrative byrder gør det mere kompliceret og tidskrævende at starte og drive egen virksomhed, hvilket alt andet lige gør det mindre attraktivt at blive iværksætter. De administrative byrder er mindre i Danmark end i top 3 landene. Denne forskel er blevet forstærket ved, at de administrative byrder er blevet lettet i Danmark, mens udviklingen i top 3 landene er gået den modsatte vej.

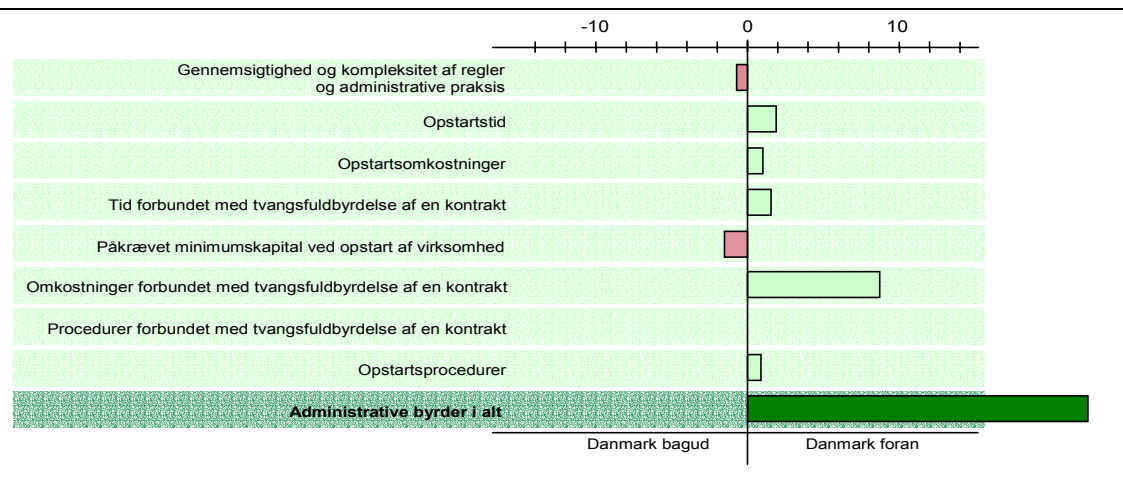

Figur 41 - Administrative byrder i Danmark og top 3 landene

Danmarks gode placering skyldes først og fremmest, at det i Danmark er relativt billigt at tvangsfuldbyrde en kontrakt. Også på områderne opstartstid, –omkostninger og –procedurer samt tid forbundet med at tvangsfuldbyrde en kontrakt er Danmark foran.

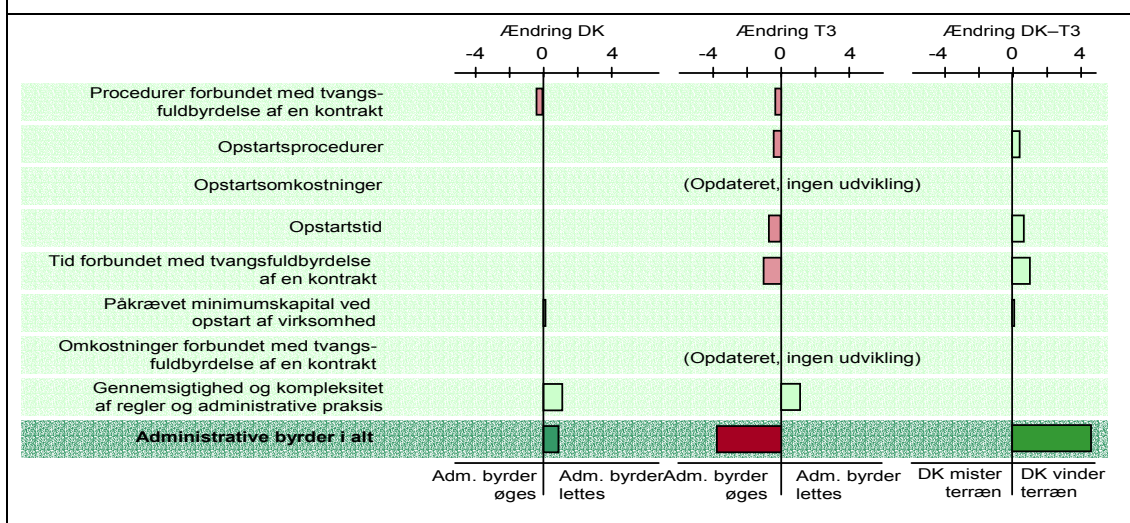
Figur 42 - Afstand i administrative byrder i Danmark og top 3 landene

Derimod ligger Danmark efter top 3 landene på områderne gennemsigtighed og kompleksitet af regler og administrative praksis samt påkrævet minimumskapital ved opstart af virksomheder.

Den danske fremgang skyldes, at regler og administrative praksis er blevet forsimplet, jf. figur 43. I top 3 landene er der også sket en forsimpning af regler og administrative praksis, men der er sket tilbageskridt på en række andre indikatorer, således at top 3 landene samlet går tilbage.

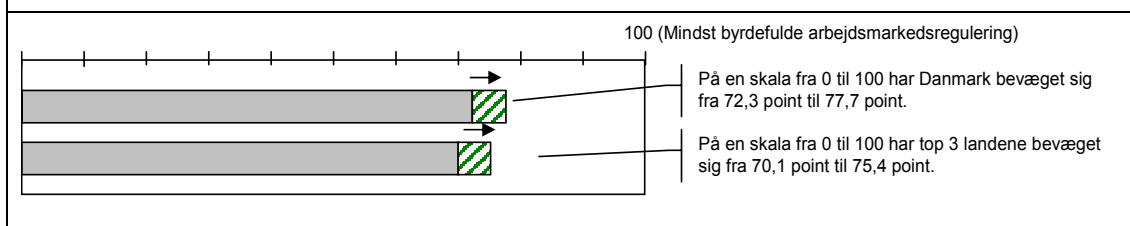
Figur 43 - Udviklingen i de administrative byrder i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

Politikområdet: Arbejdsmarkedsregulering

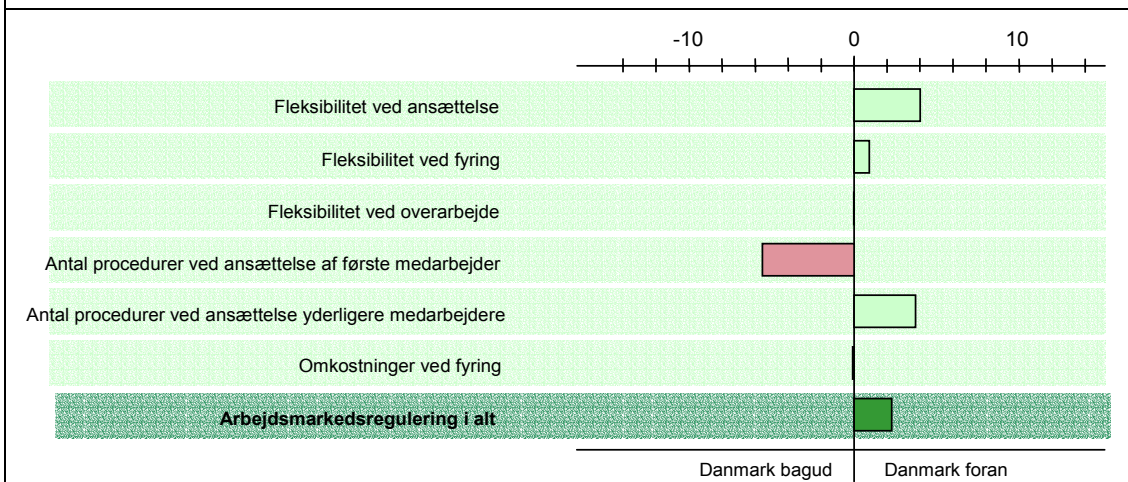
Reguleringer af arbejdsmarkedet påvirker iværksætteraktiviteten på to måder. For det første gør høje minimumslønninger og begrænsninger for fyring af medarbejdere det mere attraktivt at tage et lønmodtagerjob. For det andet vil begrænsninger i mulighederne for at ansatte eller fyre medarbejdere have konsekvenser for en virksomhed der gennem ”trial & error”, forsøger at finde sit leje og sit væksthiveau. Det ses af figur 44, at Danmark og top 3 landene ligger tæt på hinanden i indekset for arbejdsmarkedsregulering. Siden *Iværksætterindeks 2004* er både Danmark og top 3 landene gået frem med omkring 5 point.

Figur 44 - Arbejdsmarkedsregulering i Danmark og top 3 landene

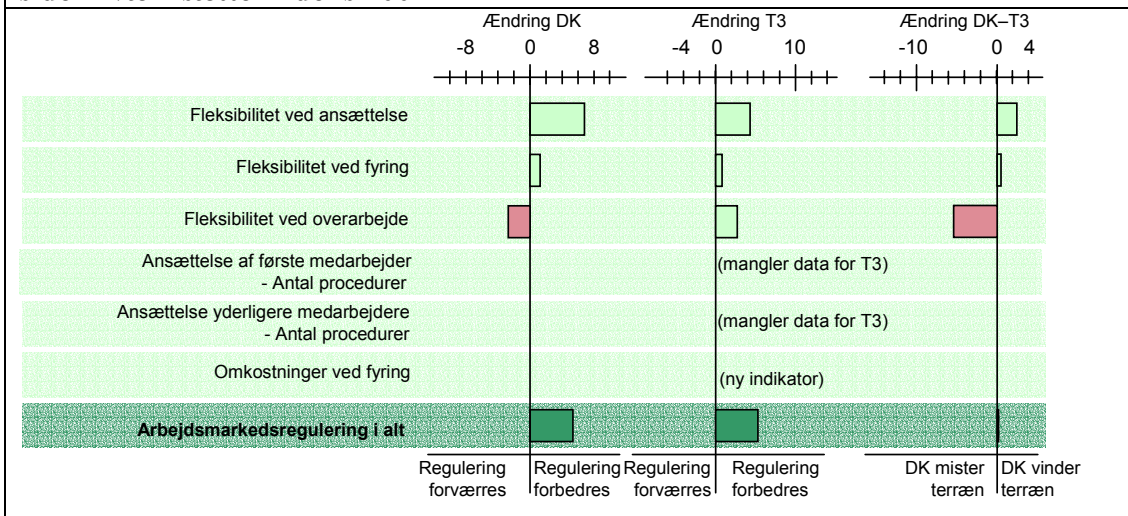
Reglerne omkring ansættelse og fyring af medarbejdere er lidt mere fleksible i Danmark end i top 3 landene. Ved ansættelse af første medarbejder skal man i Danmark igennem fire procedurer mod kun to i top 3 landene. Til gengæld er der i Danmark kun én procedure, når man skal ansætte yderligere medarbejdere, hvilket er mindre end i top 3 landene.

Figur 45 - Afstand i arbejdsmarkedsregulering i Danmark og top 3 landene

Reglerne omkring ansættelse og fyring af medarbejdere er blevet gjort mere fleksible både i Danmark og i top 3 landene. Reglerne for overarbejde er blevet mere fleksible i top 3 landene, mens udviklingen i Danmark er gået i modsat retning.

Figur 46 - Udviklingen i arbejdsmarkedsregulering i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

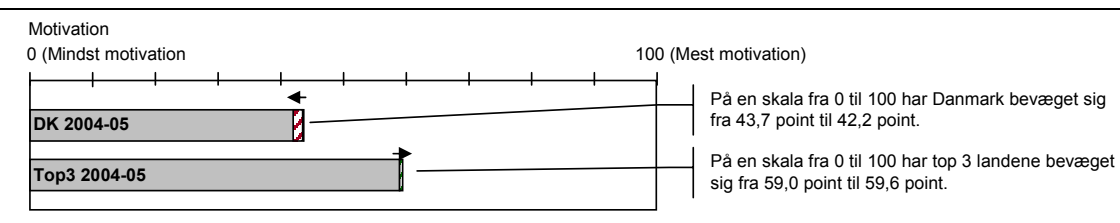

Politikområdet: Kultur/Motivation

Den enkeltes motivation for og ønske om at starte egen virksomhed er selvsagt afgørende for iværksætteraktiviteten i samfundet. Det er givetvis meget forskelligt, hvad der motiverer folk til at starte egen virksomhed, og det kan være ekstremt svært at gennemskue præcis hvilke faktorer der har betydning for motivationen til iværksætteri. Måling af motivation og kultur er svært og indekset bygger på spørgeskemaundersøgelser foretaget blandt både eksperter og almindelige mennesker.

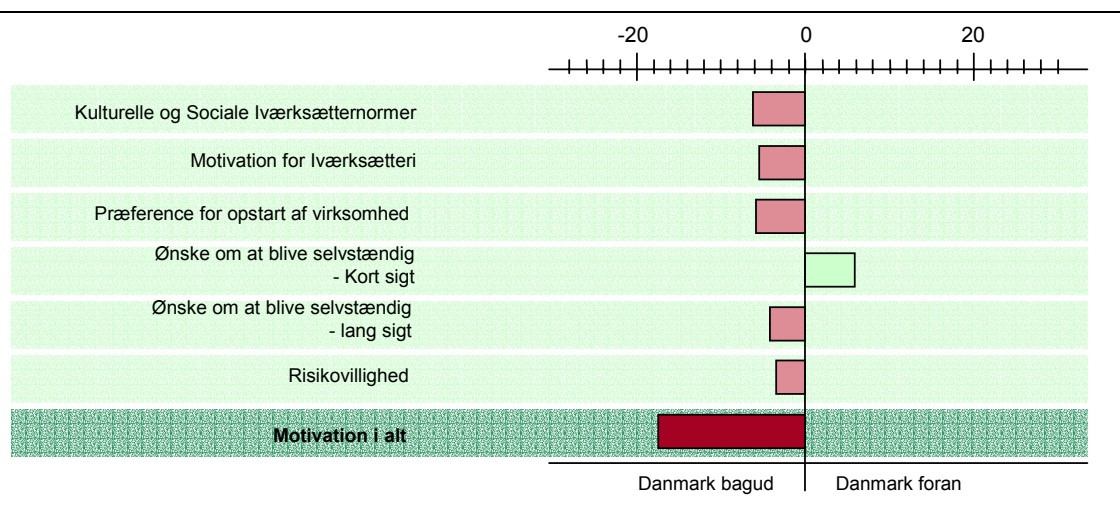
Motivationen for at blive iværksætter er noget mindre i Danmark end i top 3 landene, og afstanden er øget en smule pga. en lille tilbagegang i Danmark og en marginal forbedring i top 3 landene.

Figur 47 - Kultur/motivation for iværksættere i Danmark og top 3 landene

Danmark ligger efter top 3 landene på fem af de seks indikatorer, som måler iværksættermotivationen i samfundet, jf. figur 48.

Figur 48 - Afstand i kultur/motivation for iværksætteri i Danmark og top 3 landene

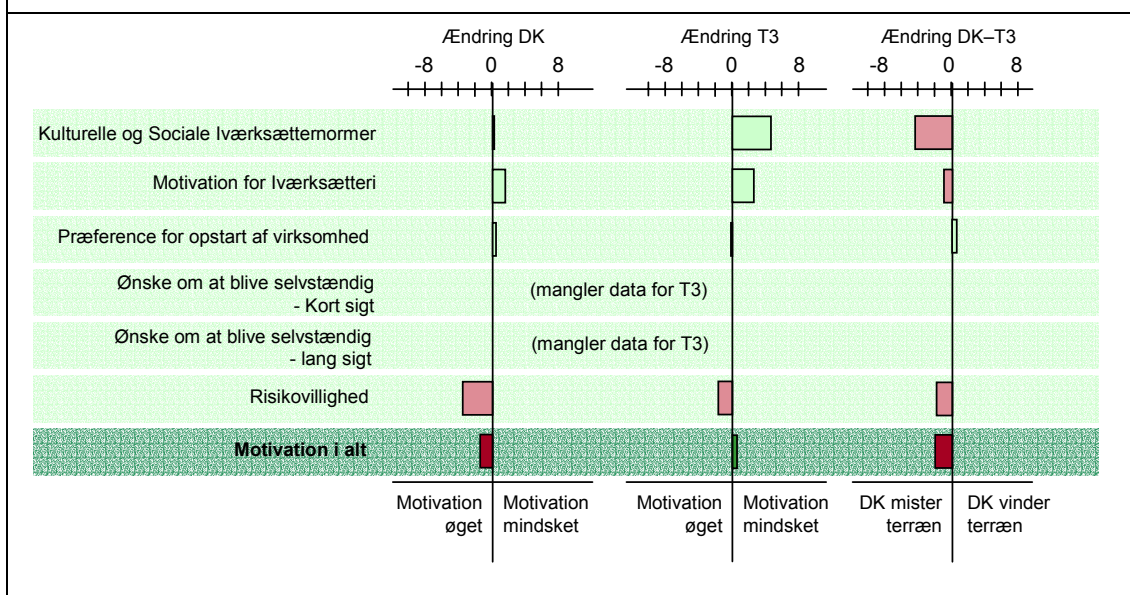

Det er eksperternes vurdering, at de kulturelle og sociale normer i Danmark ikke påskynder til iværksætteri, og at danskerne ikke er motiveret til iværksætteri i samme grad som i top 3 landene. Ønsket om at starte egen virksomhed og om at blive selvstændig på lang sigt samt risikovilligheden blandt befolkningen er lavere i Danmark. Kun ønsket om at blive selvstændig på kort sigt er større i Danmark end i top 3 landene.

Udviklingen i indekset har ikke været stor siden *Iværksætterindeks 2004*.

Risikovilligheden er faldet både i Danmark og i top 3 landene, dog mest i Danmark, jf. figur 49.

Figur 49 - Udviklingen i kultur/motivation for iværksætteri i Danmark og top 3 landene siden Iværksætterindeks 2004

Det er dog svært at forklare, hvad der ligger til grund for denne udvikling.